

Б.В. Ситенко, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Важливою передумовою забезпечення безперервності процесу страхування, платоспроможності страхових компаній та стабільних фінансових результатів їх діяльності є встановлення оптимального співвідношення між доходами та витратами страхових компаній. Правильний вибір тактики та стратегії управління витратами є значним внутрішнім фактором фінансової стійкості страхової компанії. Саме тому потрібно визначити основні принципи класифікації витрати та формування раціональної політики управління витратами. Вивчення наукових розробок у сфері класифікації витрат страхових компаній показало, що поки передчасно говорити про будь-яку цілісну систему. Така система поки що не розроблена, що й обумовлює подальший пошук ефективних рішень та концептуальних засад формування раціональної політики управління фінансовими ресурсами.

Витрати страхової компанії пов'язані з специфічним характером її діяльності. З одного боку, це витрати на проведення страхових операцій, що прораховують собівартість страхової послуги, з другого – це витрати, що супроводжують одержання доходів від інвестиційної та фінансової діяльності. Переважна частина витрат страхової компанії перепадає на страхові витрати. Ці витрати за економічним змістом можна поділити на три великі групи:

- 1) виплати страхових сум і відшкодувань за договорами страхування та перестрахування;
- 2) витрати на обслуговування процесу страхування та перестрахування;
- 3) витрати на утримання страхової компанії.

У класифікації витрат страхової компанії для оцінки фінансового стану слід розуміти різницю між вичерпними та невичерпними витратами. Тобто, якщо має місце реалізація страхової послуги, то витрати такі як заробітна платня персоналу, витрати зв'язку є вичерпними, а придбання програмного забезпечення не є вичерпними, тому що є обмін інформаційної системи на гроші. У випадку проведення страхової операції страховий поліс, як зобов'язання страховика внаслідок настання страхового випадку, виплатить певну суму, а також може обмінятися на страхову премію. Витрати на страхові послуги та витрати

періоду страхової компанії відрізняються одне від одного тим, що до перших відносяться всі витрати, пов'язані із операціями страхування, – зарплата, оренда приміщень, зв'язок, а до інших такі, що не включаються в собівартість страхових послуг, а розглядаються як витрати того періоду, в якому вони були здійснені.

Прямі та непрямі витрати розрізняють завдяки відношення або відповідно невідношення до певного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом. Основні та накладні витрати поділяються завдяки основним процесам забезпечення (зарплата агентів) та допоміжним процесам їх обслуговування (ремонт, комунальні послуги).

У прийнятті рішень ми маємо розподіл витрат на релевантні та нерелевантні, постійні та змінні, маржинальні та середні, дійсні та альтернативні. Витрати, що становлять різницю між кількома наслідками рішень, називають диференціальними витратами.

Світовий досвід показує, що навіть у найкращих страхових компаніях потенціал зменшення витрат становить не менше 5 %. Виникають необхідні зміни організаційної структури, бізнес-процесів та системи мотивації, тобто всієї операційної моделі. За сучасних економічних умов в Україні є досить поширеною практика мінімізації витрат за рахунок скорочення працюючих або заробітної платні, а іноді двох цих факторів одночасно. Практика свідчить, проблеми, більш ефективним є зменшення адміністративних витрат та змінних що це хибний шлях вирішення витрат, а також мінімізація податкових зобов'язань.